Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХС Ч. 195. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ЖОВТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 11, 1984 No. 195. VOL. XC.

Відбудуться організаційні наради у двох округах УНС

Джерзі Сити, Н.Дж. — З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що в суботу, 13-го і неділю, 14-го жовтня ц.р. дві союзові округи матимуть організаційні наради.

Пассейкська Округа, яку очолює Іван Хомко, а почесними головами якої є Петро Головачук і о. протоієрей Мирон Пахолюк, буде мати свої наради в суботу, 13-го жовтня, в залі Української Централі, при 240 Говп авеню у Пассейку. Початок нарад назначено на 6-ту годину вечора. В нарадах візьме участь Степан Гавриш, головний організатор.

В неділю, 14-го жовтня ц.р., о год. 3-ій по полудні, в залі УСВТ „Чорноморська Січ", при 680 Сенфорд авеню в Нюарку, відбудуться організаційні наради Нюаркської Округа, яка об'єднує 19 відділів, що нараховують понад 2,700 членів. Округу очолює заслужений союзовий діяч Юліян Баранюк. Екзекутивний Комітет УНС під час нарад репрезентуватиме д-р Іван Флис, головний предсідник.

Під час нарад члени Екзекутивного Комітету будуть інформувати присутніх союзовців про загальні союзові справи з праці поодиноких департаментів. Головно інформуватимуть про організаційну працю цілости Союзу, а при тому буде заторкнена праця поодиноких округ. Присутні секретарі й інші відділові урядовці будуть радити над тим, як повести організаційну працю, щоб в ювілейному році 90-річчя УНСоюзу не було ні одного відділу в округах без нових членів, що буде запорукою виконання наміченої цьогорічної квоти.

Ю. БАДЗЬО ГОВОРИТЬ ПРО НЕРІВНОПРАВНІСТЬ УКРАЇНИ У СКЛАДІ СССР

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — Нижче друкуємо заяву українського історика і політв'язня СССР Юрія Бадзя про нерівноправність української нації у складі федерації СССР. Заява ця дійшла на Захід шляхами самвидаву.

„Президії Верховної Ради СРСР
(від) в'язня сумління Бадзя Юрія Васильовича

Заява

Повідомляю Вас, що з нагоди 60-ої річниці створення Союзу РСР оголошую на 30-те грудня цього року голодівку уваги радянського керівництва, урядів країн — членів ООН і світової громадськости до нерівноправного становища українського народу у складі федерації радянських республік.

Над всестороннім науковим обґрунтуванням цього висновку я працював 7 років, виклавши результати своїх досліджень у великій праці, в рукописі на півторатисячі сторінок, під назвою „Право жити", яку адресував вищим органам партійно-державної влади. Відповіддю мені був арешт і позбавлення волі на 12 років. Самого тільки вироку досить, щоб зрозуміти політичні умови сучасного національно-історичного життя українського народу.

Ставлю перед Президією Верховної Ради СРСР вимогу обговорити стан української нації у складі федерації радянських республік на сесії Верховної Ради СРСР, при чому з обов'язковою участю теперішніх українських патріотів-політв'язнів та тих, які були передчасно звільнені і цілком реабілітовані.

29 грудня 1982 року".

ГЕН. В. ВЕСТМОРЛЕНД СКАРЖИТЬ МЕРЕЖУ СІ-БІ-ЕС

Ню Йорк. — У вівторок, 9-го жовтня ц.р., розпочався один із найцікавіших процесів у американському судівництві — оскарження генерала Вілляма Вестморленда телевізійної мережі Сі-Бі-Ес за наклеп у передачі про ролю генерала в часі війни у В'єтнамі, де він був головнокомандуючим.

Конкретно йдеться про інтерв'ю з ним у 1981 році, що його перевів відомий телевізійний журналіст Майк Воллес, в якому однак оскаржується генерала, що він фальшиво інформував президента Линдона Джансона і військові кола про силу в'єтнамських військ. Ген. Вестморленд вніс скаргу на Сі-Бі-Ес щойно у 1982 році, кілька місяців після того, як у тижневику „Ті-ві ґайд" появилася стаття, у якій гостро скритиковано спосіб в який була переведена ця програма про війну у В'єтнамі, частиною якої було саме інтерв'ю з генералом та його інтерпретація. Ген. Вестморленд скаржить Сі-Бі-Ес на 120 мільйонів долярів, але важливість того процесу, до якого саме тепер розпочали поликувати лаву присяжних є в цілому ряді принципових питань. Судова розправа буде розглядати в цілості ведення війни у В'єтнамі, покликуючи як свідків ряд військовиків і політичних провідників, але також першу Поправку до Конституції у справі свободи слова. Процес буде також розглядати спосіб, що його станція Сі-Бі-Ес вжила для здобуття інформацій, які стали підставою до програми п.н. „Незареєстрований ворог — В'єтнамський обман".

Для ген. В. Вестморленда, який сьогодні вже на емеритурі та має 70 років тут стоїть справа його чести і питання чи телевізійний репортаж може безкарно знеславити його. Для Сі-Бі-Ес цей процес покаже чи преса має право писати та аналізувати поведінку високих державних мужів без страху, що її будуть скаржити за наклеп.

З усіх сторін отже цей процес, що саме розпочинається, є незвичайно важливим та ключевим і викликає широке зацікавлення Уряду, преси та інших чинників масової інформації.

В. МАРЧЕНКО, МОЛОДИЙ ЛІТЕРАТОР, ПОМЕР У ТЮРЕМНІЙ ЛІКАРНІ

Ню Йорк (ЗП УГГ). — На Захід наспіла потверджена із двох джерел сумна вістка, що в неділю, 7-го жовтня, о год. 6-ій вечора, помер у ленінградській лікарні ім. Ґааза (центральна лікарня для політичних в'язнів) літератор, письменник і журналіст Валерій Марченко, на 38-му році життя.

В. Марченко

В. Марченко народжений 16-го вересня 1947 року був вперше арештований у червні 1973 року, оскаржений в „українському та азербайджанському націоналізмі". Тоді він одержав присуд вісім років ув'язнення і в тому часі Міжнародна Амнестія адоптувала його як в'язня сумління. В жовтні 1983 року його арештували вдруге під цим самим оскарженням і 13-го березня 1984 року вже важко хворого на гіпертонію і хронічний нефрит нирок засудили на 10 років особливого табору і п'ять років заслання.

В часі судової розправи того року В. Марченко здаючи собі справу із своєї важкої недуги, ясно заявив, що „у моїй смерті будете винні ви, громадяне суддя". Це однак не зворушило совісті совєтської влади і після проголошення присуду, В. Марченка перевезено до табору особливого режиму в Пермській області. Після 55-ох днів важкої дороги до місця табору його змушено ще працювати не зважаючи на те, що його тиск крови підійшов до 240/160.

Від липня цього року В. Марченко вже перебував в лікарні табору тому, що у нього виступили ниркова недостатність і хронічний нефрит. Помимо прохань і апелів матері щойно коли стан хворого дуже погіршився його перевезли 13-го вересня ц.р. до ленінградської лікарні для політичних в'язнів, але не дозволили примістити у лікарні, де находяться машини для переполокування нирок, що хворий конечно потребував. Мати В. Марченка пропонувала дати свою нирку, але й на таке совєтська влада не погодилася. Вона, приїхавши до Ленінграду, чотири дні добивалася побачення із сином і одержала його, коли В. Марченко вже був непритомний.

Похорони В. Марченка мають відбутися в суботу, 13-го жовтня, у Києві. Вістка про те, що матері видали тіло сина, ще не потверджена.

Рівночасно з цією вісткою прийшла друга, що у Самборі померла мати політичного в'язня Зоряна Попадюка і її поховали 21-го вересня 1984 року.

Зорян Попадюк перебуває у тому самому таборі особливого режиму в Пермській області, де був покійний В. Марченко і там відбуває свій присуд 10 років ув'язнення і п'ять років заслання.

Р. Бабак концертуватиме в Торонто

Торонто. — У неділю, 21-го жовтня, ц.р., в 3-ій год. по полудні, тут в залі Вест Арк Авдиторіюм, 1515 Блюр вулиця захід і ріг Дандас, під патронатом Комітету Українців Канади, Відділ Торонто, відбудеться концерт відомої української оперної співачки з Вашінгтону Ренати Бабак.

Р.Бабак

Концерт цей присвячений довголітньому в'язневі совєтських концтаборів Миколі Руденкові.

У програму концерту входять українські клясичні твори, романси на слова Лесі Українки, Тараса Шевченка, Миколи Руденка, зразки української народної і церковної музики та арії з опер.

Українці Рочестеру і околиці організують Республіканський клюб

Рочестер, Н. Й. (МСК). — Місцеві українці, обмірковуючи політику „твердої руки" теперішнього республіканського Уряду супроти совєтів, рішили зорганізовано підготовитись до близьких уже виборів, створивши Республіканський клюб.

Любомир Шміґель, якого недавно іменовано координатором українців-американців на стейт Ню Йорк для виборчої кампанії Реґена-Буша, заявив:

„За останніх чотири роки президентури Реґена не тільки спостерігаємо покращання ситуації в ділянці економічній, але також більше вирозуміння для поневолених Москвою народів, особливо українського. Рівночасно один із місцевих політичних активістів, який був сенатором стейту Ню Йорк, опісля амбасадором на острови Фіджі, Фред Екерт, — кандидує на пост республіканського конгресмена і ми повинні дати йому піддержку, бо він при кожній нагоді виступав в обороні українців та обстоював їхні права. Ми повинні робити висновки, хто буде найбільш корисним для країни, в якій живемо і для українсько-американської спільноти і хто найкраще буде репрезентувати нас у Вашінґтоні".

Піддержка республіканських кандидатів на крайовому, стейтовому і льокальному рівнях є завданням членів новоствореного Клюбу. Головну увагу присвятиться для реєстрування тих українців, які ще до сьогодні не ходили до виборчої урни.

Ідея створення Республіканського клюбу щойно у своїй початковій стадії і тому кожна одиниця відіграє важну ролю у його формуванні. На першому засіданні створено Ініціятивний комітет в складі: адв. Вілліям Андрушин, Тамара Денисенко, Іван Кучмій, Василь Корнило, Михайло Зарецький, Любомир Шміґель. Очолила комітет Ірина Матійчин.

Щоб дати можливіть місцевим українським американцям запізнатися з напрямними Клюбу запрошується усіх зацікавлених взяти участь у товариській зустрічі, яка відбудеться в суботу, 13-го жовтня ц.р. в год. 7:30 вечора в приміщеннях школи св. Йосафата при Стентон Лейн.

За інформаціями і квитками вступу слід звертатися до Ірини Матійчин, тел.: (716) 381-9371 або Любомира Шміґеля, тел.: (716) 544-3872.

Відзначили трьох американських моряків

Женева, Швайцарія. — Поуль Гартлінґ високий комішенер для справ втікачів в Об'єднаних Націях, вручив трьом американським морським старшинам — капітанові 92-тонного нафтоналивного судна Луїсові М. Ґіллерові та двом членам залоги Джефрі Г. Кассові і Ґреґові Тюреєві — медалю Нансена, найвищу почесть, яку дається в нагороду за людські зусилля у рятуванні, цим разом південнов'єтнамських втікачів.

Медалю вручено американським героям у Палаці Націй від спеціяльної групи, яка складається із реп- презентантів Норвегії та інших країн, як і від членів міжнародних організацій.

Один із врятованих в'єтнамських втікачів Чуа Квах, колись лейтенант у південнокорейській армії, сьогодні мешканець Філядельфії, під час інтерв'ю розповів, що під час драматичної ночі 23-го вересня 1983 року він із своїм восьмирічним сином і ще один чоловік опинилися на хвилях моря у рятункових поясах, що давали світляні сигнали „С-О-С". Інші втікачі — 36 чоловіків, 20 жінок і 30-ро дітей після восьмиденної плавби перевантаженим судном — виснажені і цілковито позбавлені харчів, за вийнятком питної води, яка була лише для дітей, і майже без одягу, його втікачі підпалювали, подаючи розпачливі сигнали, щоб привернути до себе увагу суден, які, принаймні 10 з них байдуже пропливали біля їхнього човна.

І якщоб не американське судно, — сказав Чуа Квах, — вони напевно всі потонули б. Але три американські моряки скочили вплав за ним, його сином і ще одним чоловіком, а інші американські моряки перекинули через їхнє судно линву до човна втікачів і, створивши естафету, перетягали одного за одним. Під час рятункової акції потонули одна в'єтнамська дівчина, всі інші врятувалися.

Нансенівську медалю названо за норвезьким дослідником Північного бігуна Фрідтйофом Нансеном, який теж був державним мужем, високим комішенором в давній Лізі Націй.

На Союзівці відбудеться осіння зустріч лікарів, інженерів і тенисистів

Союзівка. — Управи Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА), Відділ Метрополії Ню Йорк — Ню Джерзі, та Відділу Ню Йорк Товариства Українських Інженерів Америки повідомляють про осінню зустріч українських лікарів та інженерів, що відбудеться тут у суботу і неділю, 13-го і 14-го жовтня ц.р.

У програмі лікарської зустрічі: година 1-ша по полудні — реєстрація членів, година 3-тя по полудні — доповідь на тему: „Вплив фізичних вправ на серцево-легеневу систему" — виголосить д-р Богдан Ворох; година 7-ма вечора — спільна вечеря. У неділю, 14-го жовтня, після Служби Божої — конференція.

У програмі зустрічі інженерів: субота 1 до 3-ої по полудні — традиційний вокатон; в годинах від 3-ої до 5:30 по полудні — наукова конференція присвячена святкуванню 1000-річчю Хрищення Руси-України; поміж годиною 6-ою, а 7-ою вечора — коктейл; година 7-ма — спільна вечеря. У неділю, 14-го жовтня, в годині 10-ій ранку — пленарне засідання ТУІА та Федерації: звіт представника СКВУ інж. Ярослава Соколика; координація видань Федерації; звіти голів відділів ТУІА; загальногромадські справи.

В суботу і неділю теж відбудуться тенісові змагання за клюбові першенства КЛК.

Український Музей відкриває виставку М. Бервінчака

Ню Йорк (УМ) — Український Музей влаштовує в днях від 13-го жовтня до 4-го листопада виставку офортів одного з піонерів українсько-американського мистецтва — Миколи (Ніка) Бервінчака.

Після смерти батька в копальняній катастрофі, Микола ще в хлоп'ячих роках пішов також під землю копати вугілля, але його приваблювало мистецтво і на нього звернув увагу ньюйоркський маляр Н. Давбнер та взяв його до помочі при малюванні церков. Одночасно він запізнав його з офортною технікою, і тут Бервінчак на початку 30-их років створив низку офортів на добре йому відомі гірничі теми. Вже одна з перших його речей, „Шахтарі", виставлена 1933 року в Міннеаполісі, отримала першу нагороду. Згодом він виставляв ще у Філядельфії, Чикаґо й інших містах, а його талановиті офорти з робітничою тематикою звернули на нього увагу і їх придбав Білий Дім та Смитсонський інститут до своїх збірок. Пізніше Бервінчак перейшов на релігійне малярство, для чого був серед українців великий попит і можливості прожитку.

Слід зазначити, що мистець Святослав Гординський у Львові 1935 року, тоді редактор літературно-мистецького журналу „Назустріч", помістив у тому жур-

(Закінчення на ст. 4)

„ВЛАДА НАРОДУ, ЧЕРЕЗ НАРІД І ДЛЯ НАРОДУ" — В ДІЇ

Савт Орендж, Н. Дж. (Любов Коленська). — Практичному застосуванні Лінкольнової „влади народу, через нарід і для народу" у щоденному житті Америка завдячує свій безприкладний розвиток, свій добробут, свою могутність та всі інші благодаті волі, які все ще є тільки мрією для населення великої частини світу.

Крім благодатей із законного оформлення такої „влади народу, через нарід і для народу" у Конституції ЗСА та безлічі базованих на ній законів, не перелічити б навіть наймаркантніших прикладів із цього народовладдя із прерізних ділянок щоденного суспільного життя, включно із товариським. Про один із таких прикладів розповів нам цілком принагідно відомий наш лікар-громадянин д-р Любомир Кузьмак із Савт Оренджу, Н.Дж.

Історія коротка, але як же вимовна.

Д-р Любомир Кузьмак насамперед згадав про свої республіканські симпатії,

Президент Роналд Реґен вітається з д-ром Любомиром Кузьмаком (справа) під час гостини у Шорґем готелі у Вашінґтоні.

основані на політиці цієї партії, особливо в її відношенні до етнічних груп в Америці, в цьому зокрема української, та на її виразному становищі відносно народовбивчої комуно-московської імперії. Так і історичні акти, як схвалений Конґресом і щорічно проголошуваний Президентом Тиждень Поневолених Націй, як День Української Незалежности, як закон про поставлення пам'ятника Тарасові Шевченкові на публіч-

(Закінчення на ст. 3)

У СВІТІ

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ Німеччини Гельмут Коль розпочав свою офіційну гостину в Китаї бенкетом в його честь у Пекіні. Гостина має на цілі затіснити торговельні зв'язки поміж тими двома країнами.

В БРЮССЕЛІ ГРУПА МАРКСИСТІВ тричі в останньому тижні підкинула бомби в будинки, де містяться американські фірми, пов'язані з НАТО. Бомби спричинили лише знищення устаткування, у людях жертв не було.

В ІТАЛІЇ ДАЛІ відбуваються широкі арешти кримінальних елементів, у зв'язку з війною проти мафії. Арешти прийшли наслідком того, що головний член сицилійської мафії Томассо Бушетта заявив готовість співпрацювати з поліцією. На Сицилії застрілили урядника міністерства скарбу і це вбивство уважають ще одним наслідком боротьби поміж членами мафії.

В КРАМНИЦЯХ З ХАРЧОВИМИ продуктами в Японії знайдено пачки цукерків та тістечок, які були затруєні циянкалієм. Усі вони походили з найбільшої фабрики солодощів у Японії. Невідомі люди повідомили ще перед кількома тижнями дирекцію фабрики про це затруєння виробів і жадали заплачення суми 410,000 долярів. Дирекція злегковажила цю погрозу, але тепер показалося, що вона була правдива і знайдено вже десять пачок цукерків і тістечок із домішкою ціянкалію.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР АВСТРАЛІЇ Роберт Гок повідомив, що він переведе загальні вибори 1-го грудня цього року саме в половині його трирічної каденції. Такі вибори були сподівані, щоб дати більшу силу в парляменті Партії праці, яка в останньому часі має щораз більшу популярність.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Джиммі Картер відбуває тепер подорож по Бразилії, де його прийняли дуже тепло, підкреслюючи його вклад в оборону людських прав. Він має говорити на конвенції організації дружби, яку він оснував у 1977 році для обміну людей з різних країн. Але поза конвенцією Дж. Картер підкреслює своє особливе зацікавлення політичною ситуацією в Бразилії та інших країнах Південної Америки.

В АМЕРИЦІ

СЕМИЧЛЕННА ЗАЛОГА міжпростірного корабля „Челленджера" — найбільша досі з-поміж усіх залог — раптом у наслідок космічної радіяції втратила зв'язок із сателітом, — повідомляють із офіційних джерел Адміністрації крайової аеронавтики і простору. Але як і попередні технічні труднощі, наприклад, пошкодження комунікаційної антени, так і цю уже наладнано. Також у їхній тісній кабіні, тому що не зовсім справно працюють охолоджувачі, температура надто висока, бо вагається поміж 87-90 ступенями і важко її знизити. Але, не зважаючи на ці всі труднощі, ця особлива залога діє з великою підприємчивістю та холоднокровністю, переборюючи всі перешкоди. Та існує ще одна перепона і трудність, яку найкращим фахівцям годі перебороти, а це тропікальна буря на Фльориді, яка примусила змінити плян і замість на Фльориді — залога міжпростірного корабля повинна осісти в Каліфорнії у суботу, 13-го жовтня.

МИНУЛЕ ЛІТО В СТЕЙТІ Ню Йорк було першим літом за шість років на протязі якого не було ні одного випадку втоплення в океані, річках, басейнах до купання тощо. Комишенер Орін Ліман з Управління парками і місцями розваги вважає, що це є показником того, що населення стейту дотримується правил безпеки і що працівників-охоронників у стейтових парках дбайливо перевіряється перед прийняттям на роботу.

„БИРНІНҐ БЕД", ПРАВДИВУ історію жінки, над якою брутально знущався її чоловік, у понеділок, 8-го жовтня, висвітлила телевізійна сітка Ен-Бі-Сі. Базований цей фільм на широко розголошеній судовій справі Френсін Гюз, яка вбила свого чоловіка Мікі, підпаливши його спальню, щоб позбутися знущань. Справа ця, що викликала великі контроверсії у країні, закінчилася тим, що лава присяжних визнала її невинною з уваги на ментальний її стан під час цього вбивства. Її звільнено 12 днів після вироку. Тепер Френсін мешкає зі своїми дітьми в Ленсінгу, Мич. Вирок „невинна" численні феміністки вважали перемогою для загального феміністичного руху в країні.

В НОРФОК, ВА., ПОЧАВСЯ один з найбільших авціонів цього століття. В норфокському порті, 200 ярдів від порту, де люксусовий корабель „СС Юнайтед Стейтс" очікує свого 125-мільйонного переродження у обновлений першоклясний люксусовий корабель, зібралося 700 авкціонерів і зацікавлених людей щоб купувати або бодай подивитися на скарби цього корабля, що служив для транспортації багачів. Корабель, збудований за 80 мільйонів долярів в 1952 році, побив був рекорд англійського корабля „Королева Єлисавета", перепливши океан за три дні, 10 годин і 40 хвилин. В 1981 році мільйонер Ричард Ґедлі купив цей корабель за 5 мільйонів долярів. Авкціон триватиме шість днів.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЇ „Моральна Більшість" Джеррі Фолвелл заявив після дебати поміж президентом Роналдом Реґеном і демократичним кандидатом Волтером Мондейлом у неділю, 7-го жовтня, що, безперечно, релігія має відповідне місце у політиці, проте, в президентській дебаті вона стала завеликою темою. Мондейл під час дебати кілька разів згадував його, Дж. Фолвелла, коли мова торкалася релігії або абортів. Зрештою, сказав він, „Я не дбаю, що він сказав... Особисто я вважаю, що він не надається на пост президента. Я гаряче підтримую Роналда Реґена". Дж. Фолвелл вважає, що президент Реґен переможе в усіх 50 стейтах, включно з Міннесотою, матірному стейті Мондейла.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Публічна дебата Реґена і Мондейла

Перша публічна дебата президента Роналда Реґена і його демократичного суперника Волтера Мондейла, передавана в неділю 7-го жовтня 1984 року з Луісвіллу, Кентакі, від 9-ої години вечора до 10:30 всіма американськими телевізійними стаціями, була, мабуть, цікавіша самою своєю організацією, як змістом. Проводила тією дебатою Барбара Волтерс, яка здобула собі міжнародне ім'я своїми інтерв'ю з різними головами держав і урядів у широкому світі. Вона звернула увагу у свому вступному слові, що з-посеред кругло 100 запропонованих журналістів, як кандидатів до панелю, обидві дебатуючі сторони погодилися тільки на трьох, які задавали запити президентові Реґенові і Волтерові Мондейлові, при чому кожний з них мав право й сам полемізувати з своїм суперником. Однак відповіді кожного були виміряні буквально кількома короткими хвилинами і Барбара Волтерс, гарна й елеґантна жінка в середніх роках, яка зразу же зраджувала свою високу кваліфікацію професіоналістки-журналістки, строго дотримувалась устійненої процедури, вона кількакратно ,,ґільотинувала" задовгі промови Волтера Мондейла.

Із пізніших, передаваних телевізійними станціями, коментарів найправильнішим, мабуть, був — цей, що по суті дебата стосувалася найбільше грошей та трохи релігії і трохи абортів. Ще далеко перед цією дебатою газети пригадували прецеденти, що у кожній публічній дискусії урядуючого президента, що кандидував на другу каденцію з його суперником з другої партії — найбільше користав той суперник. Найперше враження таке, що й тут більше скористав Мондейл, як Реґен. Для Мондейла ця дебата була наче останньою дошкою рятунку, бо всі опити виявили велику перевагу Реґена в більшості стейтів — він популярний своєю особовістю і він переконує виборців, що за чотири роки свого урядування він має в ділянці економіки, піднесення моралі народу та зросту поваги Америки у світі безперечні заслуги.

Тому Волтер Мондейл наполягав спершу щоб перевести аж шість таких публічних дебат з Реґеном — Реґен остаточно погодився на дві зустрічі. Роналд Реґен виступав так, як він відомий із своїх пресових конференцій: не дав себе ,,загнути" ніяким запитом, доказував свою феноменальну пам'ять наводженням статистичних цифер, дат і фактів. Але виявляв більшу нервовість, як Мондейл і Мондейл показав себе кращим, аніж загально сподівалися по ньому. Колишній сенатор і колишній віцепрезидент має вже рутину промовця, який не зацукується і має свободу рухів та вислову. Дав теж кількакратно доказ, що він не цурається демагогії ані персональних атак — ось так він заатакував віцепрезидента Буша, що той, мовляв, заплатив менше прибуткового податку, як його двірник і повторив той закид вже й після пояснення Реґена, що податковий уряд признав був Бушеві великі ,,відтягнення" (газети інформували, що він платив з власної кишені кошти службових подорожей, і ті суми дозволено йому відтягнути з податку.

Деякі телевізійні коментатори, прихильники кандидатури Мондейла, впевняли, що ,,переміг Мондейл". Можна сумніватися, чи та ,,перемога" дейл". Можна сумніватися, чи та ,,перемога" запевнить йому виборчий тріюмф 6-го листопада ц.р. Але вона може вплинути на звуження ,,прірви", яка існувала дотепер в опитах щодо шансів вигри Реґена чи Мондейла. Був час, коли фахівці передбачали, що навіть у демократичному стейті Ню Йорку і в ліберальних стейтах Нової Англії Реґен має перевагу і що багато демократів є також за Реґеном, а не Мондейлом, та що й робітництво, жінки і жидівське суспільство поділені в підході до обох кандидатів. Можна сумніватися, чи за найближчих кругло чотири тижні настрої так радикально зміняться у користь Мондейла, що він переможе у президентських виборах.

Мондейл мав успіх зручним компліментуванням Роналда Реґена та своїм останнім словом, у якому цитував слова Джана Кеннеді про ,,нові обрії". Мондейл злегковажив твердження Реґена, що тепер людям краще, як було їм чотири роки тому. Не важливе — казав він, — що є тепер, а важливе те, що буде в майбутності і він запевняв, що він, як Президент запевнить ту майбутність краще, аніж здатний зробити це Роналд Реґен. Це, звичайно, фразеологія, але виборці рекрутуються в масі з людей безкритичних і поквапних сприймати гарні фрази. Тому треба повторити не раз уже сказане: в Америці були вже різні виборчі несподіванки і трудно бавитися в пророцтва.

Іван Боднарук

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ І СВЯТО ПОКРОВИ

Коли 1941 року покинула комуністична Москва Західню Україну, на її місце прийшов другий жорстокий і брутальний окупант, гітлерівська Німеччина. Німці повели жорстокий терор проти українців, грабували нашу землю, вивозили на примусову невільничу працю до Німеччини наших людей, повели жорстокий політичний, національний і культурний наступ на українців. Така німецька політика мусіла викликати спротив нашої революційно-визвольної сили — Організації Українських Націоналістів. Вона й зорганізувала свою збройну силу, що нею стала Українська Повстанська Армія (УПА). З жертвенної любови до України зродилася Українська Повстанська Армія, що стала наявним символом для майбутніх українських поколінь. Народилася вона тоді, коли здригалася українська земля під полчищами ворожих військ.

Творилася УПА в грізні, важкі часи, коли українською землею прокочувалися воєнні фронти, коли горіли українські села, і на нашій території ішов смертельний змаг Гітлера із Сталіном. Народ був її творцем, а її боротьба не мала прецедентсу в історії. Була здана на власні сили, бо хоч вона воювала проти нацистської Німеччини, то західні альянти не приходили їй з допомогою, а допомагали Тітові, грецьким повстанцям, французькому резистансові й польському підпіллю.

Мабуть, в усій історії людства, одна тільки УПА боролася протягом довгих 10 років, виключно здана на власні сили й тільки на допомогу свого народу, без постійної допомоги ззовні, без ніякого союзника. До того УПА боролася проти найжорстокіших і найбрутальніших режимів, що будь-коли мали місце в історії людства.

Польський генерал Моссор пише, що польське населення у районі довкола Сяну й Дуклі не завжди було льояльне до польської влади. З того виходить, що наша УПА відносилася на Закерзонні до польського населення добре і гуманно, тому й уміла собі його з'єднати. УПА в порівнянні з польською стороною була менш брутальна, а більше гуманна у відношенні до цивільного населення. Вона боролася з польським військом і міліцією, а тільки вийнятково (у відплату за напади на українські села) вона зверталася проти цивільного населення.

Трапляються ще в нас люди, які мають на справи УПА свої погляди і свою оцінку. Але, мабуть, і вони погоджуються з тим, що УПА стала історичною власністю і цінністю всього українського народу і що вона була логічним звеном у довгому ланцюзі української боротьби за волю й незалежність.

Коли після закінчення Другої світової війни світові потуги браталися на руїнах і горах трупів, коли ділилися сферами впливів, наша Українська Повстанська Армія ще довгі роки боролася, рятуючи несплямлене ім'я свого народу. Вона жертвою свого життя та крови освятила українську землю і стала заповітом для майбутніх поколінь. І хоч ворог намагається знеславити вояків УПА, нищить намогильні хрести й заорює танками могили вояків УПА, він не зумів знищити її. Вона існує як жива леґенда, бо вона віддалася під Покров Божої Матері.

І тому сьогоднішнє свято Української Повстанської Армії не повинно бути сумним святом. Навпаки, воно повинно бути виявом радости з життєздатности українського народу, з його незнищимої спроможности віднаходити й відроджувати в собі сили для свого дальшого існування і боротьби за волю та державну незалежність, чого доказом було і є постання та боротьба Української Повстанської Армії. Наш Патріярх Йосиф згадав тепло у своєму зверненні до нас у 40-річчя народження УПА про криваві змагання УПА і сказав, що український нарід ,,на сторожі своєї волі поставив від карпатських верхів по Дон і Кавказ збройні кадри своїх синів — Українську Повстанську Армію". Завдяки цьому постав дотепер небувалий і нерозгаданий феномен: на землі, опанованій варварською ворожою системою, жорстоко пригнічений народ створив власним зусиллям основи свого рідного, єдиного всенаціонального керівництва. Як Глава і Батько Української Церкви Блаженніший Патріярх потвердив і поблагословив шляхетну поставу Української Повстанської Армії. Своє звернення до народу Патріярх закінчив такими словами: ,,Якщо моя просьба і благання не траплять до ваших сердець, щоб зрушити ваше сумління, тоді нехай до вас усіх промовлять голосом грому море крови ваших братів і сестер, їхнє мучеництво й ісповідництво, могили поляглих за волю Батьківщини, тайґи Сибіру, засіяні їхніми кістками, замучені, померлі й живі свідки боротьби за те, щоб напередодні Ювілею Тисячоліття християнства на Україні знову засяяв хрест св. ап. Андрія в престольному граді Києві!"

Український народ у 40-річчя постання УПА може з гордістю дивитися на свій пройдений шлях. Непохитна віра українських повстанців, з якою вони довгі роки боролися з окупантами, хай буде й нашою вірою у виконуванні наших обов'язків і в нашій праці на чужині, яку ми повинні виконувати в ім'я тієї ж самої ідеї — ідеї визволення нашого народу! Так само, як український вояк не сплямив чести українського воїна в боях з окупантом, так само й українець на чужині не сміє сплямити українського імени в широкому світі! Сьогоднішнє свято хай стане святом нашої національної гордости, святом непоборности нації і святом віри в нашу перемогу! Героям УПА слава!

Юрій Гасцький

ПОХОДЖЕННЯ БРАТСТВ

У довголітній історії України окремі верстви брали на себе почесний обов'язок бути патронами української культури. Міщанська верства сповняла цю функцію під час XУI та першої половини XУII століття.

Після упадку Київської та Галицько-Волинської Держави бояри і шляхта були усунені від керування державою чужою владою і в більшості займалися своїми економічними інтересами та поволі денаціоналізувалися. Зате міщани, які, як група, не загрожували чужій владі, затримали свої станові організації, котрі зчасом стали новими вогнищами культури та освіти й дали поштовх до відродження нації.

Найважливішими з них були міщанські братства. Ці організації існували під час Київської Держави і їх цілі вбільшості були харитативні і репрезентували станові інтереси міщанської верстви. Одначе з бігом обставин та під проводом деяких братчиків з візією стали могутнім мотором у віднові української державности. В цій статті ми коротко розглянемо генезу братств в Европі та на Україні.

Походження братств (братств, згромаджень чи конфратерій) можна виводити з часів Римської Імперії. Уже за цезаря Августа існували товариства поганських жерців. Після прийняття християнства, як державної релігії, такі згромадження можна бачити в деяких християнських громадах. Такі конфратерії існували у Франції (Галії) вже в IX сторіччі і їх апробував цісар Карло Великий своїм декретом. Деякі з них були харитативні та побожні організації, що займалися молитвою, роздавали милостиню та опікувались котроюсь церквою. Інші це були організації ремісників — первісні ґільдії, що піклувалися добробутом своїх членів та були зв'язані з якоюсь льокальною церквою. Зріст цих згромаджень в середньовіччі поширився в Европі. Зчасом вони зверталися до головної церковної влади, щоби звільнити їх з-під юрисдикції місцевого єпископа й дати їм автономію. Вперше таку автономію чи ,,ставропіґію" одержало братство св. Марії Ґонфалоне у Римі від Папи Климента IУ в 1267 році. Це братство займалося викупленням християнських невільників від сараценів (мусулман) і за свою працю члени одержували тричі в рік відпусти.

Такі харитативні організації існували поруч ремісничих цехів чи ґільдій у цілій Европі. В Київській Русі ми маємо відомості про існування таких братств вже в XII сторіччі. Тоді вони були в Новгороді та Пскові і їхня активність дозволяє припускати, що на Україну прийшли вони з Північної Німеччини через Союз Ганзеатських міст (Ганза). І Новгород і Псков належали до цього торговельного союзу балтійських міст і міщанська верства була найбільше впливова в них. В одній билині (пісні) з цього часу є опис такого братства з Новгороду. Воно влаштовувало свої братські пири кілька разів в рік. Братчики варили мед і справляли пир, на який запрошували до себе інших. Приходи з цих пирів допомагали братству утримувати церкву, священиків, роздавати милостиню бідним та оплачувати приюти для старців і калік.

Зчасом братства поширилися в інших містах Київської Руси хоч їх не видно в пізнішій Московщині. Здебільша їхня активність не охоплювала терену поза містом. Але в XУI столітті ситуація змінилася.

Після захоплення Галичини поляками в XIУ сторіччі, решта України в XУI сторіччі (Люблинська унія 1569), українська спільнота й Церква постепенно тратила свою провідну верству й занепадала політично, культурно і економічно. Різні утиски польського правительства довели й українську міщанську верству до втрати свого впливового становища. Але міщанські корпорації, цехи і братства продовжували своє існування. Міщани гуртувалися в них і провадили леґальну оборону своїх позицій в судах польської держави. З другого боку ці братства уможливлювали міщанам дбати про своїх членів і утримувати свої церкви. Ця традиція зорганізованости допомогла їм перебути занепад і розпочати активну офензиву за свої права.

Провід в цій шляхетній боротьбі взяло Братство Успення Богородиці у Львові, яке відоме в історії як Львівське Ставропіґійське Братство. Переорганізувавши себе в 1585 році з харитативного на культурно-освітнє братство і діставши автономію у формі

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Осип Кравченюк

ТЕРНОПІЛЬЦІ В АМЕРИЦІ

III

Закінчення

Як суспільний діяч Шумейко виголошував часто доповіді і був провідним членом політичних і харитативних організацій. На першому Конґресі Американських Українців у Вашінґтоні (24-го травня 1940) стверджував, що помагаючи Україні виборoти самостійність, американські українці дають доказ справжнього американізму, який опирається на принципах волі для усіх народів. Шумейко був одним з організаторів і першим президентом Ліґи Української Молоді Північної Америки, а як голова УККА їздив до Парижу, щоб там обороняти українську справу, зокрема проблему українських утікачів. Він проводив нарадами т. зв. Ініціятивного Комітету (20-го червня 1944), де реферував заходи УККА для створення Допомогового Комітету, що мав би зайнятися питанням допомоги українському народові на рідних землях. Був також діяльним у рамках ЗУДАК-у і на перших Загальних Зборах цієї установи (22-23-го лютого 1947 року) увійшов до Ради Директорів.

Варто також згадати, що під час серії викладів на Колюмбійському університеті взимку 1941 року він говорив про ,,Новітню історію України". На нашу думку, Степан Шумейко — найвизначніша постать з-поміж народжених у Америці українців, а про його життя і діяльність треба б написати окрему працю, на що він заслужив. Він помер 12-го серпня 1962 року. Брат Степана Шумейка, Антін, одружений з Вірою з Ковбаснюків і є пов'язаний із широковідомою фірмою подорожей Ковбаснюка. До родини Шумейків належала також недавно померла діячка Союзу Українок Америки, Катерина Пелешок (,,ШЗП," 3).

З ,,Юкреініян Віклі" співпрацював у тридцятих роках уродженець Білої біля Тернополя, інж. Володимир Семенина, знаменитий перекладач творів Шевченка, Франка та багатьох інших наших авторів (,,ШЗП" 3). Кількома прізвищами визначних людей нашої іміґрації в Америці вписалися Микулинці. Тут треба згадати Стефанію Абрагамовську-Ґрицко Кіб'юк, відому діячку Союзу Українок Америки (,,ШЗП" 3), Стефанію Грещук-Добрянську, матір Лева Добрянського, професора Джорджтавнського університету, довголітнього президента УККА, а тепер амбасадора ЗСА на Багамських островах, та родину Яремів, власників відомого похоронного заведення у Ню Йорку. Із Микулинцями пов'язаний також Михайло Білянський, один із давніших наших дякоучителів і диригентів. Він народився 1872 року у Болзі, працював чотири роки у Микулинцях, звідкіля виїхав у серпні 1906 року до Америки. Тут він працював спершу в угро-руськоцеркві у Своєрсвіллі біля Вілкс-Беррі, відтак у Алден Стейшені, Маганой Сити, Олифанті, Вілкс-Беррі (від 1910 р.), та вкінці у Бейонні, Н. Дж. Білянський був основником 278-го відділу УНС-у у Вілкс-Беррі та брав участь у основуючих зборах Українського Братського Союзу 25-26 жовтня 1910 року. Він — автор кількох композицій та дописувач до ,,Свободи", де підписувався псевдонімом ,,Радикал". В послідні роки свого життя проживав на власній посілості у Делавері, Н.Дж.

Із Тернопільщини походив також один із наших найстарших дякоучителів, Антін Терещук. Він прибув до Америки 1895 року, працював спершу у Олифанті, а 1898 року перенісся до Йонкерсу, Н.Й. У Голливуді тернопільців репрезентує Михайло Мазуркевич (Мазуркі), уродженець Купчинців (,,ШЗП," 3). Вкінці належить згадати також Евдокію Сташків з Тернополя, відому своєю жертвенністю на різні корисні почини нашої громади (,,ШЗП," 3) та Василя Карачка із Чернихова, який прибув до Америки 1900 року і проживав у Бриджтоні, Н.Дж. Він автор сентиментальної поеми ,,Думка еміґранта," виданої

(Закінчення на стор. 4)

Іван Коссак

Будівники комунізму

(Побутова сценка)

Звичайний день в одному з міст України. Наближається 11-та година ранку. Звичайний гастроном — крамниця, де можна купити продукти. Коло молочного, хлібного, рибного відділів стоять черги жінок, терпеливо очікують на ці Божі дари. Коло м'ясного відділу порожньо. Широченна сокира лежить на посоленому великому пні дерева, вітрини, ляди і гаки сяють чистотою і пусткою. Три бабці сидять на низькому підвіконні і тихо плетуть свою плітку про четверту, яка тільки-що відійшла в чергу по молоко. Вони чекають, бо чули, що перед вечером, коло п'ятої, може привезуть м'ясо, і вони будуть одні з перших, коли воно появиться.

Коло відділу ,,Горілка-вино" стоїть натовп мужчин. В більшості з них червоно-сизі носи, пом'яті обличчя, запухлі очі, брудні черевики і одяг. Чути м'який шум голосів, дзенькання монет і шелест зім'ятих карбованців. Одні перераховують гроші — чи стане на пляшку, і стараються дещо позичити в сусіда, щоб натягнути потрібну суму, інші нетерпеливо переступають з ноги на ногу, заглядають через декоративну решітку на повні ряди пляшок з вином і горілкою, а там красуються і ,,Золота осінь", або як називають цей напій п'янички —,,чорнило", бо воно має і кольор і смак чорнила, далі стоять пляшки з вином, яке має назву ,,Сонцедар", або поінакшому ,,бурмотуха": чоловік, як, вип'є того дару сонця, то щось мимрить і бурмоче; ще далі стоїть ,,Біле міцне" — ,,біоміцин", ,,Червоне міцне" — ,,смола" і так далі, — це дешеві і малошляхетні напої.

Десь за кілька хвилин до одинадцятої години натовп цих чоловіків починає хвилюватися, шум наростає, кожен старається протиснутися до ляди. Чути вимогливі крики, лайку; вульґарні слова линуть, як злива, і ось за лядою з'являється дебела, з грізним обличчям жінка. Десятки рук з грішми протягаються до неї, коли вона відчиняє дверцята коло ляди. Жінка вправно подає ,,бурмотуху" чи ,,смолу" мало-коли рахуючи гроші, бо знає, що вони раховані і перераховані, а тих, що можуть не доплатити, вона знає з обличчя (вони тут щодня), і рахує. Щасливий власник пляшки поспішає до бари, де продають пиво. До гальби пива доливає ,,чорнила" чи ,,смоли" і поважно приступає до щоденної, найкращої для п'яниці процедури. З насолодою смокче пиво, розмовляє з таким же, як і він, колеґою, допивши до половини з гальби, доливає решту вина, щоб ,,краще взяло". Інша пара скооперувалася і, надпивши половину пива, виливають до гальб якесь вино; потім ще, надпивши, додають до цієї суміші пиво-вино, ще горілки і то немало — цілу пляшку. Розмовляють між собою мішаниною мов російської і української — ,,суржиком": один перекручує українські слова по-російськи, а другий — навпаки, і тому мова є подібна до... болгарської. П'ють вони без закуски, бож її не легко дістати, — час від часу витирають засмальцьованими рукавами роти і носи, бо серветок на столах не буває. Через деякий час язики їм заплітаються, розмова перескакує з одного на друге, бо часто губиться думка. Вони говорять про жінок, про футбол і про те, що вони зараз повинні йти до роботи, бо вискочили тільки на хвилинку, і якзвичайно, задається риторичне питання:

— А ти мене поважаєш!?

— Ну звичайно!

— Дивися, якщо б ти мене не поважав, то я би тобі всі зуби почислив!

— Хто? ти?!, — і починається перепалка, а далі пішла і рукопашна. З'являється міліція і викидає їх з бари. До витверезника не забирають, бо знають, що в них нема грошей, щоб заплатити за нього, а треба ж 15 карбованців. Витверезники є в кожному місті, а у великому їх є і кілька. Спереду пишається напис: ,,Витверезник", і кожний громадянин, що має гроші, переспиться там, якщо на нього впаде підозріння, що він п'яний. Там його обмиють зимною водою. Якщо потрібно, то зв'яжуть і спати покладуть.

Рано-вранці, як тільки починає світати, можна побачити похилені постаті, які поспішно один поперед другого шукають порожніх пляшок по темних кутах, що полишали їхні співбраття-пияки. Вони невиспані, з болем голови, одутлі, з мішками під очима і з торбинками в руках, шукають свого тимчасового забуття, а для нього багато непотрібно. Треба один карбованець і 20 копійок. Це вистачить на вино і пиво, а щоб з'їсти, то можна і без їжі обійтися. Якщо ж вдасться десь роздобути ще якісь гроші, то радощам совєтського громадянина немає меж і щасливе життя такої насправді жертви комунізму сяє всіма барвами веселки. Вона, похитуючись, тримається за паркани і стіни, і повертається до праці — будувати комунізм!

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧИ ЦЕ МАЛОВАЖНЕ?

Це перший раз була я у Вашінґтоні 16-го вересня і брала участь у незабутній маніфестації у зв'язку з ювілеєм відкриття пам'ятника Т. Шевченка і протестом проти московщення України.

Все що там я пережила не легко висловити. Велика кількість учасників, що прибули з усіх сторін Америки, концерт, що витиснув мені сльози зворушення та чіткість програми маніфестації — все це було предметом мого щирого захоплення.

Але я не була б жінкою, якби на деякі речі не заглянула ,,з кухні". Сам вид нашого генія в убранні не вичищеним з поганих брудних смуг насуває сумні рефлексії про недогляд. Коли порівняла я статую Косьцюшка, що недалеко від пам'ятника Шевченка пишається гордо, чисто відновлений на на килимі засаджених довкола квітів, я спитала з докором — чи наш Кобзар не варта того, щоб його вдержувати постійно у репрезентативному виді? Різно мені старалися мої знайомі вияснювати і виправдувати, мовляв, що це місто мало дбати про вдержування пам'ятника у належному вигляді, але були й такі, що сказали, що цілими роками пам'ятник стояв у стосах сміття і ніхто не звертав на це уваги.

Хто завинив? Ми всі, на жаль, і ніякого виправдання не може бути!

Даруйте, що смію спитати: Чи ви всі, що справляєте свої уродини, приймаєте гостей у пом'ятих одягах, нечесані і небриті? Подумаймо самі — пам'ятник стоїть вже поверх 20 років, виросло вже навіть нове покоління, а є посторонні відвідувачі, які стверджують, що довкола пам'ятника сміття не переводиться. Тисячі людей приїздять до Вашінґтону і хочуть щось побачити. Чи пам'ятник Шевченка не може бути гідним уваги і пошани не тільки у своїх, але й у чужих?!

Від себе висилаю до ,,Свободи" на першу ,,мітлу" 15 долярів, щоб передала кому належить і закликаю хто наступний? Бо уважаю, що хтось оплачуваний нами повинен бути на місці і постійно дбати про чистоту пам'ятника.

Олена Лебедович
Чикаґо, Ілл.

До цього листа долучив записку мґр Володимир Ничай, член Управи Ліґи Американців Українського Походження, з грошовим переказом на суму 20 дол.

Від Ред.: Згадані чеки Редакція ,,Свободи" пересилає до Крайового комітету, який займався організацією імпрез у Вашінґтоні.

256-ий Відділ УНС відзначить роковини

Як уже інформовано, 256-ий Відділ УНС у Ривергеді, Н.Й., відзначить своє 70-ліття і 90-ліття УНСоюзу прийняттям і забавою в суботу, 13-го жовтня, о год. 6-ій вечора, в приміщеннях Польського Народного Дому. Імпреза включатиме мистецьку програму з виступом танцювальної групи „Скоморохи". На фото вгорі члени святкового комітету: сидять (зліва) — Ольга Недошитко і Роза Русин; стоять (зліва) Кирило Безкоровайний, Вілліям Недошитко, Неля Тиш, Евелин Бринда, Андрій Шульга і Мирослав Довбуш. За інформаціями слід телефонувати на число (516) 298-8063

Урочисто відзначено „Український День" у Сан Дієґо

Коли вранці в поспіху залишаєте складний лябиринт системи „фрівеїв" великого Лос Анджелесу і проїжджаєте через замаєну австралійськими евкаліптами Орендж Кавнті з його відомими Дисні Ленд і Нотс-Бері Фарм, ви проїжджаєте біля мальовничижх берегів Тихого океану і насолоджуєтеся його красою та чистим морським повітрям, яке, мов цілющий еліксір, оп'яняє вас та наповнює новою енерґією та бадьорістю.

Ви проїжджаєте через околиці „Пасифік Вайт Гавз"— Сан Клементе та згодом повз суворі контури атомових електрівень Сан Онофре і за нецілих півгодини наближаєтеся до Сан Дієґо, найдальше віддаленого на півдні Каліфорнії її мальовничого міста розположеного біля самого Мехіко. Бо й справді, не дивлячись на те, що Сан Дієґо розташоване від Лос Анджелесу на віддалі лише двох годин їзди „фрівеєм", одначе, прибувши туди, ви відчуваєте зовсім відмінну атмосферу. Вона нагадує вам Гаваї або

можливість ствердити незаперечний факт, що не раз і не два невелика кількість людей може бути продуктивнішою ніж велике число мало активних осіб.

Українське життя нашої активної громадки Сан Дієґо концентрується біля „Української Хатки" у Бальбоа Парку, яка є одночасно мініятурним Народим Домом, музеєм, книгарнею та місцем спіткань наших громадян. Мене зацікавило життя нашої громади Сан Дієґо і я вирішив дещо краще вивчити організаційно-громадську структуру та обставини, серед яких „українська душа" живе і голосить правду про Україну.

Отож, у Бальбоа Парку є 26 активних національних „хаток", які дійсно становлять собою ряд індивідуальних чепурних структур серед мальовничого парку, щось неначе павільйони, включно з українським, які є частиною американської організації „Гавз оф Пасифік Релейшенс". Кожна „хатка" виділює з-посеред себе трьох делеґатів і має змогу придбати фонди під час кож-

Стоять (зліва): Марта Олексишин, Орест Балабан, Ліда Нестеренко, минулорічна королева „Української Хатки", Маркіян Вжеснєвський, Інгрид Китаста з Ксенею. Клячать (зліва): Роман Ю. Олексишин, голова „Української Хатки" і громади в Сан Дієґо і околиці, та Андрій Китастий, бандурист.

інші тихоокеанські відпочинкові острови.

Атмосфера вже не є такою поспішною та відчувається відпруження. Чепурні, покриті червоною черепицею дахи будівель, які вже подекуди схожі з будівлями сусіднього Мехіко, великий і розкішний Бальбоа Парк, а передусім—море та всі блага" розташовані біля нього. І там, всупереч усім нашим українським „негодам", нам іноді становиться легко на душі, особливо, коли ми їдемо до „своїх"— нашої громади, а цим разом до наших земляків-сусідів, на традиційний Український День, який і як попередніми роками, відбувається у відомому Бальбоа Парку та який є очікуваною атракцією.

Отож, щоб усім було відомо краще, українська громада Сан Дієґо нараховує лише 30 свідомих родин, з поміж яких ведуть активну працю лише 10. І не дивлячись на таку незначну, здавалося б, кількість, українська громада цього міста увесь час гідно репрезентує Україну, її культуру та історію. Не тільки, що репрезентує, але увесь час нагадує світові про українців, нашу священну боротьбу та голосить правду про Україну та її народ.

Українська громада Сан Дієґо, яку цим разом очолює Управа на чолі з молодим та енергійним головою Романом Олексишиним, є прикладом великої продук-

тивности та використовування усіх нагод для популяризації української справи поміж оточенням, дала нам норічного харчового базару, як також під час Різдва, демонструвати свої народні звичаї і традиції та відбувати раз на рік „національні дні",

Оці, здавалося б, скромні можливості дали нашій громаді можливість відремонтувати та влаштувати при „хатці" невеличкий, одначе, багатий експонатами музей історично-державну виставку-ґалерію і невеличку книгарню. Все це виглядає мальовнично і імпозантно та є атракцією для неукраїнських гостей. Найголовнішим та вартим особливого відзначення є те, що „українська хатка" реґулярно відчинена щонеділі, має своїх дижурних і завжди готова служити інформаціями про Україну неукраїнським гостям, серед яких користуєть-

Музей в „Українській Хатці".

„Українська Хатка".

ся популярністю та зацікавленням. Кожного року в Бальбоа Парку у Сан Дієґо національні „хатки" вибирають своїх королев краси з-поміж яких вибирають одну королеву, яка репрезентує „Гавз оф Пасифік Рілейшенс". Такою королевою краси у минулих роках було вибрано нашу молоду і активну красуню, доньку Марти та Романа Олексишиних, Уляну Олексишин.

З-посеред діяльних та активних діячів нашої громади у Сан Дієґо ми повинні згадати голову громади і „Української хатки" Романа Олексишина та його діяльну дружину Марту, їх вродливу та свідому доньку Уляну, як також і довголітнього попереднього голову Олександра Скопа з його дружиною Сонею, та громадян Бориса і Ірену Іваницьких, Максима і Надію Гармаш, Олександра та Софію Несторенків, Марка Гордіюка та Олеся і Олю Ґереґів. Ця невеличка активна група наших громадян у Сан Дієґо є гідна прикладу усім, тому що вони мудро і послідовно віддано і переконливо голосять кожної неділі правдиві інформації про Україну, чого, здається, не зустрічаємо в інших наших громадах.

Отож, повертаючись до нашої теми ми прибули в цей погідний день до Бальбоа Парку, в околицю „хаток" звідкіля вже лунали звуки рідної музики.

Нас зустрічав гостинний та привітний голова української громади Роман Олексишин, і ми стежили за мистецькою програмою Українського Дня. 70 відсотків присутніх складалися з неукраїнських гостей, і цим ще раз підтверджуємо факт, що наша маленька громада у Сан Дієґо відважно і впевнено видвигнула себе на міжнародний форум.

Мистецька програма була скромнішою від інших програм у великих українських скупченнях, одначе, вміло зорганізованою і на високому рівні. Це, правду, кажучи, і є завжди першою передумовою для повного успіху, й успіх у цей день вони мали.

Повним любови словом „Про Україну" відкрила Український День та привітала присутніх королева Української Громади і „Хатки" Юлія Креєр, а також змістовним та гарно виголошеним словом привітав голова громади Р. Олексишин. Відкриття, як і завжди було виголошено добірною англійською мовою і цим єднало міжнародних гостей з Україною.

З-посеред точок мистецької програми ми повинні відзначити виступ українського молодечого танцювального ансамблю „Явір", який прибув до нашої сестрінної громади з Лос Анджелесу, та який по-мистецьки виконаними танцями полонив увагу всіх і викликав спонтанні оплески. Ми також вітали репертуар молодого і талановитого мистця-бандуриста Андрія Китастого, який, як і завжди, йдучи мистецькими шляхами свого славного батька, підніс українське бандурне мистецтво та возвеличив його славу.

Неочікуваним був сольовий виступ випускника київської консерваторії талановитого мистця-інструменталіста Семена Бурлаківського, який недавно прибув з України, та який майстерно та фахово виконав ряд українських народних пісень на сопілці, скрипці та акордеоні, під час чого доповнював свій репертуар сольоспівом. Тому не можна дивуватися, що так поспішно, що годину перед нашою мистецькою програмою, місцеві обивателі Сан Дієґо так запопадливо поспішили з

(Закінчення на стор. 4)

„Влада народу..."

(Закінчення зі стор. 1)

ній площі у Вашінґтоні та ряд інших, як і практичне здійснювання засади батьків цієї країни, що „Ми уповаємо на Бога" — „In God we trust" треба завдячувати у великій мірі власне республіканцям. Це і спонукало нашого видатного хірурга, що він у 1979 році формально вступив у члени Республіканської партії.

Це коротка — можна б сказати — передісторія до нашої теми. Сама історія почалася у серпні минулого 1983 року, коли це листоноша доставив д-рові Л. Кузьмакові листа з Білого Дому з власноручним підписом президента Регена. Лист говорить сам за себе. Отже наводимо його в українському перекладі:

Дорогий Любомире! Маю приємність повідомити Вас, що на останньому засіданні Крайового республіканського внутрішнього кружка та на пропозицію сенатора Бейкера прийнято Вас у члени цього кружка. Сьогодні Внутрішній кружок нараховує 2,000 членів, включаючи Генрі Форда II, Джо Курса, Боба Говпа, Джиммі Стюарта, Джана Коннелі. Сподіваюся, що Вам буде приємно зустрічати Ваших співколеґ із Внутрішнього кружка на зібраннях у нашій країні, чи подорожуючи по світі. Ще раз висловлюю приємність з того, що Вас прийнято до нашого Внутрішнього кружка. Сподіваючись скріплення нашої партії і водночас Америки,

— щиро Ваш Роналд Реґен.

Лист датований 30-го вересня 1983 року.

Внутрішній кружок, що його очолює Ричард Люґар та про який мова, може послужити одним із багатьох прикладів цієї Лінкольнової „влади народу, через нарід і для народу", — так би мовити — у приватному відношенні. До головних завдань цього Кружка належить вдержувати постійний зв'язок із найширшими колами суспільства і в тій цілі влаштовувати різні зустрічі і прийняття та — з одного боку інформувати нарід про актуальні справи і події, а з другого боку — слухати опінії, побажання і поради своїх громадян.

Такі зустрічі відбуваються час від часу і, можна б сказати, на найвищому рівні. Про одну з них згадує д-р Кузьмак. Вона відбулася 26-го березня 1984 року у Вашінґтоні, у готелі Шорґем та з участю президента Реґена і віцепрезидента Джорджа Буша, обох із своїми дружинами, та ряду інших осіб як із тих, що сьогодні творять історію, так і з „народу", тобто різних суспільних верств і професій, між ними і д-ра Л. Кузьмака. Зустріч-прийняття відбулася після цілоденних нарад Крайового республіканського внутрішнього кружка, а діловість тих нарад, як і дружня товариська атмосфера під час гостини, могли б направду і під кожним оглядом послужити як клясичний приклад „влади народу, через нарід і для народу", — сказав д-р Л. Кузьмак.

Тему можна б продовжувати і продовжувати описами таких і подібних подій. Але згадаємо ще тільки про один лист Президента З'єднаних Стейтів Америки до українського професіоналіста в Савт Оренджі в Ню Джерзі. Цей лист датований 25-го січня 1984 року може оправдано скріплювати у наших серцях добрі давні та навівати нові кращі надії у ці тривожні часи. Лист подаємо в українському перекладі:

Дорогий д-ре Кузьмак! Дякуємо за Вашого листа з 17-го жовтня і за знімки в ньому — Ненсі і мою — з Українського Фестивалю в 1980 році. Вони надхнули нас приємними спогадами того незабутнього дня. Минулого року ми знову дістали і назавжди затямили лекцію про те, як великою є ціна волі. Звідомлення із „Фрідом Гавз" пригадали нам, що навіть не ціла третина населення світу живе в стані справжньої свободи. Ми ніколи не сміємо забувати про тих, які живуть у неволі, і неодмінно та назавжди зберігати в наших серцях тих, які в минулому життя своє віддали, щоб врятувати волю, яку ми так високо цінимо. Я глибоко дорожу словами Вашої заохоти і підтримки. До цього долучується і Ненсі, передаю Вам і Вашим знайомим подяку та побажання всього найкращого. Щиро Ваш Роналд Реґен.

Особисто д-р Л. Кузьмак оцінює президента Реґена як гарну, чесну і прямолінійну людину, непорушну у своїх принципах, непохитну в своїх рішеннях, лідера, який не побоявшись, вміє сказати правду.

Д-р Л. Кузьмак думає, що всі ці факти про які він розповів, як і багато іншого з-під знаку „влади народу, через нарід і для народу", практиковані і здійснювані президентом Роналдом Реґеном, дають нам оправдану причину вважати і називати Роналда Реґена „нашим" і не тільки нашим президентом, але і в багатьох інших відношеннях, зокрема, коли мова про ту благословенну і очікувану роками волю, до якої так жертвенно змагає, але про яку все ще лиш мріяти може український нарід.

Зі жалем і смутком повідомляємо наше Членство і Громаду, що по важкій недузі на 82-му році життя відійшла у Вічність вдова по ген. УПА Миколі Омелюсікові

бл. п.

ТАМАРА ОМЕЛЮСІК
з дому ЧЕБОТКЕВИЧ

уроджена 15-го березня 1902 р. в селі Вировці, Конотопського повіту, Україна, медсестра Української Повстанської Армії.

ПАРАСТАС відбувся в п'ятницю, 28-го вересня 1984 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича у Філядельфії, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 29-го вересня ц. р. в катедрі св. Володимира у Філядельфії. Похована при мужеві св. п. ген. Миколі Омелюсікові на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Св. п. Тамара і чоловік ген. УПА Микола Омелюсік були членами Об'єднання кол. Вояків УПА.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Головна Управа
Об'єднання кол. Вояків УПА

Тернопільці...

(Закінчення зі стор. 2)

1914 року у збірці „Пісні еміґранта" в Олифанті. Карачко вернувся в Україну.

Усе сказане вище не вичерпує нашої теми. Ми певні, що багато більше тернопільців-еміґрантів вклали свою цеголку у життя нашої американської спільноти, а також у Канаді. Ми будемо продовжувати наші розшуки за визначнішими людьми Тернопільщини та інших галицьких округ у надії, що в майбутньому вони стануть зародком окремого біографічного словника ломерлих визначних діячів американської України.

ЛІТАКИ ІРАКУ ЗБОМБАРДУВАЛИ у Перській затоці нафтоналивне судно і при тому згинуло шість членів залоги, а шість інших є поважно попарені. Судно, що плило під стягом Лівії, належить до великого грецького концерну Ніярхоса, а його залога — це п'ять британських старшин і 33 моряки із Гонг Конгу.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Гондурасу заявив, що його Уряд хоче зменшити військову допомогу ЗСА, а зате дістати більше економічних полегш з Вашінґтону.

ПРЕДСТАВНИКИ УРЯДУ Східньої і Західньої Німеччини, перевели дальшу низку розмов на тему втікачів із Східньої Німеччини, які дісталися до амбасади Західньої Німеччини в Празі невідомими дорогами і є їх там тепер біля 90 осіб. Уряд Східньої Німеччини відмовив цим втікачам права виїзду на захід і переговори досі не довели до ніякої позитивної розв'язки.

ГОЛОВА АНҐЛІКАНСЬКОЇ Церкви, архиєпископ Кентерберрі Роберт Ренсі, публічно скритикував політику прем'єр-міністра Великобританії Марґарет Тачер, зокрема у відношенні до економічної ситуації, що він подав у інтерв'ю для щоденника „Таймс". Це викликало обурення членів консервативної партії, які уважають, що церковні чинники не мають права мішатися у політику.

Огляд рецензії на платівку Ренати Бабак

16-го вересня, у неділю, коли українці діяспори масово протестували у столиці ЗСА проти русифікації України, завершивши маніфестацію величним концертом у Кеннеді Центрі на пошану української культури і в честь нашого пророка Тараса Шевченка, за збігом обставин появилася рецензія головного музичного критика столичної газети „Вашінґтон Пост" Джозефа МекЛеллана на нову грамофонну платівку Ренати Бабак під заголовком „Сопрано, яке все ще переслідують совєти".

У статті автор робить довгий вступ, в якому він широко і саркастично описує причини і обставини втечі Ренати Бабак з Оперного театру в Москві. Він пише: „В 1973 році після 10 років у Великому театрі Рената Бабак 'зрезиґнувала'. Це сталося, коли трупа Великого театру гастролювала в театрі Ля Скаля в Мілані. Резиґнувати з Великого театру вдома в Совєтському Союзі, є справа дуже скомплікована,—пише критик ,—тому загримована, в перуці і чорних окулярах Бабак проскочила повз постійний патруль КҐБ вестибюлі готелю і втекла".

Далі музичний критик розповідає, як в СССР КҐБ стримав рекляму для Ренати Бабак, як впродовж шести років КҐБ не випускав її на гастролі на Захід і як в радіо і телебаченні заміняли її ім'я прізвищем когось іншого.

Автор пише, що проблеми Бабак з КҐБ почалися ще на ЕКСПО в Монтреалі в 1967 році, коли вона мала індивідуальний концерт, в програмі якого вона збиралася виконувати українські твори. Працівник Большого театру від КҐБ „наклав своє вето на цю ідею" бо, пояснює критик МекЛеллан, „українське мистецтво не є улюблене совєтським урядом". Українські твори були викинуті з офіційної програми, але Бабак все одно проспівала їх у численних наддатках, „тільки каґебіст не долучився до оплесків,"—саркастично додає МекЛеллан.

Далі автор наводить відомий приклад, як КҐБ переслідує Ренату Бабак навіть тут, у вільній Америці, маніпулюючи малосвідомих та боязливих американців, або тих, чий гаманець залежить від добрих стосунків з СССР. Він говорить про ситуацію, яка виникла у Вашінґтоні в 1979 році, коли Бабак заанґажувала відома Смітсоніан інституція для виступу у концерті творів російської музики XIX століття. СССР запротестував проти участи Бабак, хоч Смітсоніан, є відома американська державна інституція, бо, як повідомила преса, „Бабак є зрадницею батьківщини і свого народу". „Це ви є зрадники, а не я,—відповіла в пресі Бабак. —Я люблю мій народ, але він живе в мізерії вашої окупації."

Речник Державного департаменту сказав тоді, що керівники Смітсоніан були „наївні", анґажуючи Бабак. „Але,—пише МекЛеллан,— ті, кому залежить на добрих стосунках з СССР не були наївні, і тому кар'єра Бабак не стала такою блискучою, на яку заслуговує її талант".

МекЛеллан пише, що Бабак має надзвичайний мецо-сопрановий голос, сила якого сягає далеко в реґістр драматичного сопрано і що всюди, де вона виступає, вона здобуває прекрасні рецензії критиків.

Говорячи про грамофонну платівку Ренати Бабак відомий критик МекЛеллан висловлює жаль, що вона не була записана з повною симфонічною оркестрою і не в „de luxe" студії. Він пише, що український репертуар, за який Бабак попала в неласку в СССР, є найкращою частиною платівки. Голос співачки ллється вільно і чисто,—стверджує МекЛеллан,—і платівка Р. Бабак є доказом того, що вона є однією із найбільш великих і занедбаних тут співачок нашої доби.

Платівку Ренати Бабак можна купити ,виславши чек на суму 11 долярів (включно з пересилкою) на адресу „Reneta Babak Sings", P.O. Box 2116, Merrifield, VA, 2216.

XXXIII Здвиг СУМ

Понад 10,000 учасників, в тому понад 1,000 уніформованої сумівської молоді, взяли участь у XXXIII Всеамериканському Маніфестаційному Здвизі СУМ, який відбувся від 1-го до 3-го вересня ц. р. на Оселі СУМ в Елленвіллі, Н. Й. Цьогорічний здвиг проходив під кличем: „Самостійна Україна—наша мета", та відзначував наступні річниці: 25-ліття смерти сл. п. Степана Бандери, 40-ліття УГВР, 60-ліття смерти сл. п. Миколи Міхновського, 325-ліття перемоги під Конотопом.

Офіційне відкриття здвигу відбулося в суботу, 1-го вересня ц. р., о год. 11-ій під пам'ятником героям Після звітів та піднесення прапорів секретарка Нуся Вох відчитала святочний наказ КУ СУМ і представила членів команди, до якої входили 16-ть осіб.

Слово в імені Крайової Управи СУМ виголосила Ґеня Кузьмович-Блага. Промовляв також комендант здвигу Роман Мигаль.

У пообідніх годинах на спортовій площі відбулися змагання відбиванки та копаного м'яча.

О год. 6-ій вечора відбулись виступи мистецьких одиниць, якими провадив Б. Гаргай. Участь у мистецькій частині взяли танцювальні групи з таких осередків: Сиракюзи (керівник Наталка Чомко); три групи з Пасейку (керівник Роман Стеткевич); група молодшого юнацтва з Йонкерсу (керівник Володимир Юрчинюк); група з Рочестеру (керівник Богдан Лико), як також таборовики вишкільного табору ім. Степана Бандери, яких підготовив Святослав Караванський, що виконали скетчі й деклямували.

Ввечері в залі та під зоряним небом відбулись дві танцювальні забави, на яких грала оркестра „Іскра" та оркестра „Чарівні Очі" з Йонкерсу.

В неділю, 2-го вересня, о год. 10-ій ранку на площі перед пам'ятником героїв Службу Божу відправили о. проіґумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, який заступав Владику Василя Лостена, о. шамбелян Стефан Чомко й о. Роман Мірчук. О год. 10-ій відбулась також Служба Божа УПЦ, яку відправив о. митрат Іван Ткачук.

Після Богослуження відбулась маніфестаційна частина. Після звітування і піднесення американського та українського прапорів комендант Роман Мигаль відкрив маніфестаційну частину. Мистецький керівник Б. Гаргай попросив на трибуну почесних гостей, представників центральних та інших організацій. У почесну президію ввійшли духовні отці, представники централь й інших організацій.

Святочну доповідь виголосив голова Крайової Управи СУМ Асскольд Лозинський, а свої привіти склали Е. Гановський, голова ЦУ СУМ; д-р М. Чировський, головної Управи ООЧСУ; інж. Е. Івашків, генеральний секретар УККА; В. Вишневський, представник молодечої організації Пласту, і колишній український вояк совєтської армії в Афганістані Микола Мовчан. Б. Гаргай відчитав письмові привіти від Патріярха Кардинала Йосифа і голови проводу ОУН Ярослава Стецька.

М. Футала, референт зовнішних зв'язків, вітав та представив американських гостей. Комісар у справах закордонних претензій д-р Богдан Футей прочитав привіт від президента Роналда Реґена; Чарлс Ґарґано—листа від сенатора Альфонса Д'Амато; промовляв стейтовий сенатор Джан Флин, якому СУМ подарував вишивану подушечку.

Опісля згадано ряд письмових привітів від Митрополита Стафана та Владик Василя і Іннокентія, ЧСВВ, сенаторів Ч. Персі, Дж. Ґлена та конґресмена Б. Ґілмана, як також від Братства кол. Вояків І-ої Укр. Дивізії Української Національної Армії в ЗСА, Асоціяції Діячів Української Культури, Українського Братського Союзу, КУ СУМ Арґентини, КУ СУМ Франції, КУ СУМ Німеччини.

У мистецькій частині маестро Евген Курило, відомий актор і мистець слова, рецитував уривки з поем у присвяті С. Бандері і самостійній Україні, а оркестра „Батурин" з Торонто, керівник мґр Василь Кардаш, заграла два марші.

Маніфестаційну частину закінчено дефілядою численних осередків СУМА з Америки й Канади. До дефіляди грала оркестра „Батурин".

В пообідових годинах на спортовій площі відбулося закінчення спортових змагань. Вони закінчилися такими вислідами: Відбиванка: дружинники: І-ше місце—Рочестер, 2-ге місце—Клівленд, 3-тє місце—Йонкерс; старші юначки: І-ше місце—Йонкерс, 2-ге місце—Пасейк, 3-тє місце—Ню Йорк; старші юнаки: І-ше місце—Ню Йорк, 2-ге—Асторія, 3-тє—Гартфорд. Копаний м'яч: І-ше місце—Йонкерс.

В неділю, у 5-ій год., на трибуні перед пам'ятниками оркестра „Батурин" виступила з п'ятьма музичними точками, а ввечері відбулись товариські забави під звуки оркестри „Водограй" з Ню Йорку й оркестри „Чарівні Очі" з Йонкерсу.

Цьогорічний вже 33-ій з черги Здвиг СУМ своєю масовою участю сумівської молоді та громадянства доказав, що наша спілка є на правильній дорозі у вихованні молодої зміни під кличем „Бог і Україна" на поселеннях.

Христина Цебрій

Український Музей Союзу Українок Канади в Онтаріо

В українському народному мистецтві велику ролю приділено декоративним рушникам. З найдавніших часів майже в кожній українській хаті були декоративні рушники, ткані чи вишивані, і також мережені. Декоративні рушники вживаються для прикраси ікон в хатах і церквах, а також для удекорування портретів заслужених людей. За весільним звичаєм рушниками перв'язують сватам рукави, молодим в'яжуть руки і стелять під ноги і рушником обв'язують коровай. Декоративні рушники—це прекрасний весільний подарунок.

На декоративних рушниках кладуть хліб при важливих привітах, як також вживають при народженні дітей і під час похоронних обрядів. Українські ткані, або вишиванні рушники творять прикрасну декорацію на сценах і в громадських приміщеннях.

Кожна частина України має своєрідні взори, краски, стібі і символіки. Подільські рушники, як і рушники західніх земель України, мають різнобарвні взори, типові в певних місцевостях своїм кольоритним поєднанням; в більшості вживають вишивку хрестиками і низинкою.

Як на тканних, так і на вишитих рушниках орнаментація, зосереджена на кінцях рушника, до центру переходить легким взором.

В центральних землях України так, як Полтавщина, Київщина, виконують рушники різними декоративними швами або гладдю, їх вишивка є надзвичайно різноманітна і багата. Основний мотив–це так зване деревце чи букет у вазоні, або геометрично розташована гілки по вертикальні осі до верху або вздовж цілого рушника. Окрім квітів чи листя, в орнаментику вводять стилізовані ягоди або птахи. Полтавські рушники вишиваються тільки червоними нитками, а до київських часом додають синю нитку. В минулому також вишивали рушники шовком і золотом, які тепер знаходяться переважно тільки в музеях.

В Онтарійській філії Музею Союзу Українок Канади зберігаються українські декоративні рушники з різних частин України, а в музейній крамничці можна набути комплект для вишиття декоративного київського весільного рушника, який уклала Галя Ключко.

Замовлення слід пересилати на адресу Музею: Ukrainian Museum of Canada, Ontario Branch, 620 Spadina Ave , Toronto, Ont. M5S 2H4.

Софія Степанюк

Урочисто...

(Закінчення зі стор. 3)

кріселками, щоб зайняти вигідні місця біля відкритої сцени.

Програма „Українського Дня" українців Сан Дієго була цікавою, на високому мистецькому рівні та свідчила про українську культуру та її мистецтво . Підсумовуючи наші враження із Сан Дієґо, цієї розкішної „оази" південного побережжя, ми клонимо наші голови в пошані перед нашою невеличкою, але якою ж продуктивною там громадою та бажаємо їм усім: „Дай, Боже, щастя!" Вони гідно виконують свою священну місію перед Україною та її народом.

Гарно було б, щоб у Сан Дієґо згодом зросла велика українська громада, а можливо виросла б також і „Союзівка над Паціфіком". Хто знає, конструктивні мрії—це здорове і корисне явище, що дуже часто здійснюються.

Д-р С. Шумський

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

налі першу відому статтю про Бервінчака під назвою „Український гравер в Америці", пера М. Чапельської, з трьома репродукціями, що й утривалило ім'я цього мистця в українському мистецтві.

Виставка обіймає 40 творів, деякі з них Музей має в. кількох примірниках, які можна буде набути.

Ця виставка є трибутом для талановитого мистця, що покладав підвалини під українсько-американське мистецтво, яке розцвіло згодом після прибуття нових творчих сил української іміґрації після Другої світової війни до Америки.

Музей відкритий від середи до неділі, включно, від 1-ої до 5-ої години по полудні. Адреса Музею: 203 Друга авеню, Ню Йорк, Н. Й. біля 12-ої вулиці; телефон: (212) 228-0110.

Походження...

(Закінчення зі стор. 2)

ставропігії від антіохійського патріярха Єремії, Львівське Ставропігійське Братство заснувало школу, друкарню і розпочало свою культурну й освітню працю серед всіх верств українського народу. За короткий час західня, пінічна й східня Україна та Білорусь були покриті мережею братств, ціллю яких було піднести рівень суспільности й дати відсіч полонізації українських земель в Польсько-Литовській Державі. Як вони це сповнили буде описано в наступних статтях. Тут хочемо згадати, що з їх рядів вийшло багато релігійних і культурних діячів XVII сторіччя, як Митрополит Йов Борецький, Павло Беринда, автор словника, письменник Степан Зизаний і Лаврентій Зизаній-Тустановський, Мелетій Смотрицький, Касіян Сакавич й багато інших.